

MUNBEDÖMNINGSSINSTRUMENT inspirerat av ROAG

Medan patienten observeras fyll i aktuell poäng i parameter 1 till 3 (använd gärna ficklampa)

Namn: Personnummer:		Datum och klockslag						
								Förslag på åtgärder vid besvär (Områden som skattats 2 el. 3)
LÄPPAR	1 lena, ljusa, fuktiga 2 torra, spruckna, sår i mungiporna 3 såriga, blödande							Vid torra läppar, smörj med Cerat eller annan mjukgörande salva.
SALIV	0 samverkar ej vid bedömning 1. Glider lätt 2. Glider trögt 3. Glider inte alls							Hjälp patienten med munvård. Salivstimulerande medel, använd smörjande munvårdspinne.
MUNSLEMHINNOR/TANDKÖTT TUNGA observera slemhinnor inne i munnen (kindernas insidor, gom och munbotten)	0 samverkar ej vid bedömning 1 ljusröda, fuktiga 2 röda, torra, beläggning, svullet 3 sår, blåsor, spontan blödning							Hjälp patienten med munvård. Salivstimulerande medel, använd smörjande munvårdspinne. (Vid svår smärta kan läkare ordinera läkemedel som patienten kan gurgla munnen med).
TÄNDER/PROTES Patienten har egna tänder ☐ Patienten använder protes ☐ Patienten har både egna tänder och använder protes ☐	0 samverkar ej vid bedömning 1 rena 2 beläggning, matrester 3 glappande protes, smärta från tänder							Fortsätt med vanliga tandvårdsrutiner så länge patienten önskar och har förmåga. Hjälp sedan patienten med munvård. Salivstimulerande medel, använd smörjande munvårdspinne.
SVÄLJNING Efterfråga patientens upplevda sväljförmåga eller observera patienten förmåga att svälja	1 obehindrat 2 svårt att svälja, maten fastnar ibland 3 omöjligt att svälja							Anpassad kost och dryck utifrån patientens önskemål och förmåga att svälja. Rätt hjälpmedel exempelvis mugg med handtag, mugg med piplock, tesked eller liknande.
SIGNATUR på genomförd bedömning								

Munvård i livets slutskede

Patienter i livets slutskede sover ofta med öppen mun och kan vara så medtagna så att de själva inte orkar skölja munnen. Munvård är därför en viktig omvårdnadsåtgärd för att förebygga törstkänslor och obehag från munnen. Munhälsan har också en social och psykologisk betydelse, eftersom den påverkar såväl förmågan att tugga och svälja som smakupplevelsen och dessutom förmågan att tala med andra.

Bedömning och behandling

Berätta för patienten vad du kommer att göra, även om patienten är medvetslös. Inspektera munhålan, använd ROAG som stöd. Så länge patienten önskar och mår väl av det, borsta tänderna 1–2 ggr/dygn med mjuk tandborste. Tag ut och rengör proteser om patienten har sådana. Torka ur hela munhålan (inkl. tänder, tunga, gom, munbotten och kindernas insida) med munvårdspinnar. Torken kan med fördel doppas i Vichyvatten. Ibland stänger dock patienten munnen och då får man försiktigt rengöra det som är möjligt (det viktigaste är att fukta slemhinnorna). Efter rengöring skall munhålan smörjas med saliversättning och fuktighetsbevarande produkter. Många munvårdsprodukter finns att köpa, använd det som finns hos patienten. Om inga färdiga smörjande produkter finns kan matolja och vatten blandas och detta antingen smörjas i munnen med munvårdspinne alternativt blandas i en mindre sprayflaska. Saknas material för att ge munvård hör med dina kollegor om det finns ett förråd där det kan hämtas, finns ej det kontakta sjuksköterska. Munhålan skall fuktas minst två gånger i timmen för att förebygga törstkänslor. Läppar hålls mjuka med cerat eller dylikt (undvik vaselin som är uttorkande). Ge det patienten föredrar att dricka och använd gärna det om det är möjligt för att fukta munslemhinna även efter att patienten inte längre kan svälja. Exempelvis fungerar svalnat kaffe mycket väl för någon som uppskattat kaffe tidigare i sitt liv. Några praktiska saker att tänka på: munvårdspinne skall bytas mellan varje rengöringsmoment, efter varje rengöring skall munslemhinnan bstrykas med saliversättningsmedel eller olja, används munvårdsprodukter med exempelvis citronsmak eller pepparmint kan det vara bra om de får stå en stund i vatten innan de används för att undvika sveda i munnen. Finns osäkerhet kring hur munvård skall ges eller uppvisar patienten tecken på att ej vilja ha munvård, kontakta patientansvarig sjuksköterska.

FINSPÅNG

SÖDERKÖPINGS
KOMMUN

VALDEMARSVIKS
KOMMUN

Till dig som vårdar en person i livets slutskede

Personen som du ska vårda har av legitimerad personal bedömts vara i livets slut. Personens önskan är att inte vara ensam. Dina arbetsuppgifter kommer helt bero på vad personen har för önskemål och behov. Detta kan ändras flera gånger under ditt arbetspass. Det är viktigt att du känner dig trygg med situationen. Använd all din kunskap, fantasi och lyhördhet för att försöka förstå hur personen och närstående vill ha det. Målet med vården de sista dagarna i livet är att tillgodose personens behov och lindra eventuella symtom.

Viktiga uppgifter till dig som vårdar en person i livets slut:

- Ansvara för att du tagit del av information som är viktiga för personen exempelvis läsa journalanteckningar, ta rapport från kollegor.
- Ansvar för att du delger information vad som är viktigt för personen exempelvis genom dokumentation, ge rapport till kollegor.
- Var närvarande och våga vara nära.
- Tala till personen även om denne inte är kontaktbar.
- Berätta för de närstående vad du planerar att göra och erbjud dem att vara delaktiga om de önskar.
- Utför lägesändringar och dokumentera på lista "munvård och lägesändringsschema för palliativ vård". Lägesändringar ska utföras ofta, små lägesändringar kan utföras av en personal. Större lägesändringar utförs skonsammast om det görs av två personal.
- Utför munvård och dokumentera på lista "munvård och lägesändringsschema för palliativ vård".
- Utför smärtskattning och dokumentera på lista "smärtskattningsskala enligt SÖS".
- Veta var material finns exempelvis signeringslistor, munvårdsmaterial och hygienartiklar. Omgivningen kring personen bör vara anpassat till vad denne är van vid, samtidigt som allt medtaget material ska hållas ordnat.
- Kontakta sjuksköterska vid förändring i hälsotillstånd.

När planering av arbetsfördelning på enheten sker är det självklart att det är personal som är van att sitta vak och känner sig trygg med det. som kommer vara hos personen i livets slutskede. Att vårda en person i livet slut är en aktiv arbetsuppgift och innebär att du håller fokus på personen du vårdar (du får alltså ej använda din mobil för privat bruk). För att du ska orka är det viktigt att det finns möjlighet att ta paus. Planera med dina kollegor så du kan bli avbytt. Du ska inte känna dig ensam, palliativ vård är ett teamarbete. För att personens alla behov ska kunna uppfyllas behöver flera yrkeskategorier vara inblandade, såsom sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut. Din uppgift är att informera teamet om hur personen mår så rätt åtgärder kan sättas in.